

LANGER ZELFSTANDIG THUIS WONEN

Uitkomsten interviews mantelzorgers

INTERNETBIJLAGE 2 BIJ HET RAPPORT LANGER ZELFSTANDIG THUIS WONEN MET ERNSTIGE BEPERKINGEN. REKENKAMERONDERZOEK IN HET KADER VAN DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING 2015

23 november 2017
Status: definitief

REKENKAMER UTRECHT:

LEDEN:

Peter van den Berg (voorzitter)
Hans van den Broek
Gerard Bukkems

MEDEWERKERS ONDERZOEK:

Sylvia van Leeuwen
Johan Snoei
Heleen Seijger-Ackerstaff
Lisanne de Jong

CONTACTGEGEVENS:

Postadres: Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon: 030 – 286 1391
E-mail: rekenkamer@utrecht.nl
Website: www.rekenkamer.utrecht.nl

INLEIDING

Voor u liggen de uitkomsten van de interviews die de Rekenkamer Utrecht heeft gehouden met mantelzorgers van inwoners met een ernstige beperking. De mantelzorgers zijn geïnterviewd in de periode van februari tot en met juni 2017. De gesprekken met mantelzorgers vonden overeenkomstig hun voorkeur plaats bij hen thuis, bij de inwoner waar zij voor zorgen of telefonisch. In 27 gevallen vond het interview plaats alleen met de mantelzorger, 17 gesprekken werden gevoerd met de mantelzorger en de inwoner samen.

Dit tabellenboek presenteert eerst de algemene kenmerken van de mantelzorgers die de rekenkamer gesproken heeft en vervolgens per onderzoeksthema de antwoorden op de gestelde vragen. Omdat het niet om een representatieve steekproef gaat, geldt voor alle cijfers dat zij slechts een indicatie en globaal beeld geven. Desalniettemin geven de uitkomsten een goed inzicht in de situatie van de groep mantelzorgers van inwoners met een ernstige beperking in Utrecht. De antwoorden op open vragen zijn verwerkt bij de betreffende onderwerpen in het hoofdrapport.

A. ACHTERGRONDKENMERKEN MANTELZORGERS

Tabel A1. Aantal mantelzorgers naar de organisatie of persoon die ons met hen in contact bracht (n = 44)

	Aantal
Wijkverpleging Buurtzorg	1
Wijkverpleging Leven en Zorg	1
Wijkverpleging Axion Continu	6
Wijkverpleging Careyn	2
Buurteams sociaal Overvecht	2
Buurteam sociaal Oost	2
Buurteam sociaal Leidsche Rijn	3
Buurteams sociaal Noordwest	4
Steunpunt GGZ	1
Steunpunt Mantelzorg	9
Wijkraad Overvecht	1
Via inwoner-respondent	11
Attifa	1
Zelf contact gezocht	1
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel A2. In welke wijk woont u en in welke wijk woont de persoon waar u voor zorgt? (n = 44)

	Wijk inwoner	Wijk mantelzorger
Leidsche Rijn	12	9
Noordwest	12	7
Oost	11	8
Overvecht	8	5
Overige wijken gemeente Utrecht (binnenstad, Noordoost, Zuid)	1	7
Woont buiten gemeente Utrecht	0	6
Onbekend	0	2
Totaal	44	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel A3. Aantal mantelzorgers naar geslacht (n = 44)

	Aantal
Man	19
Vrouw	25
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel A4. Aan wie verleent u mantelzorg? (n = 44)

	Aantal
Echtgenoot/echtgenote of partner	19
Kind, pleegkind of stiefkind	4
Ouder(s) of schoonouder(s)	16
Ander familielid	2
Buurman/buurvrouw, vriend(in) of kennis	1
Partner en kind	2
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel A5. Wat is uw geboorteland? En van uw vader? En uw moeder? (n = 44)

	Zelf	Vader	Moeder
Nederland	37	35	35
Nederlands Indië, Nieuw Guinea, Indonesië	0	0	0
Suriname	2	2	2
Nederlandse Antillen	0	0	0
Turkije	0	0	0
Marokko	3	4	4
Onbekend	2	3	3
Totaal	44	44	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel A6. Wat voor soort beperking(-en) heeft de persoon / hebben de personen voor wie u zorgt? (n = 44, meerdere soorten beperkingen mogelijk)

	Beperking	Geen beperking van deze aard	Niet gevraagd	Totaal
Fysieke beperking	39	3	2	44
Verstandelijke beperking	4	38	2	44
Psychisch-sociaal beperking	10	32	2	44
Geheugenbeperking	20	24	0	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

B. BELASTING VAN MANTELZORGERS

Tabel B1. Hoe lang verleent u deze zorg ongeveer? (n = 44)

	Aantal
Minder dan 3 maanden	0
3 tot en met 6 maanden	0
7 tot en met 12 maanden	1
1 tot 2 jaar	4
2 tot 5 jaar	11
5 jaar of langer	28
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel B2. Ontvangt de persoon/ ontvangen de personen aan wie u mantelzorg verleent ook hulp van anderen? (n = 44, meerdere antwoorden mogelijk)

	Ja	Nee	Niet gevraagd	Totaal
Van andere mantelzorgers	21	23	0	44
Van professionals	34	10	0	44
Van particulier via PGB	3	39	2	44
Van vrijwilligers	8	36	0	44
Van buurtgenoten	5	39	0	44
Geen hulp van anderen	6	38	0	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel B3. Hoeveel uur per week besteedt u doorgaans aan deze mantelzorg? (n = 44, uren omgezet naar categorieën)

	Aantal
Minder dan 4 uur	5
4 t/m 8 uur	6
8 t/m 16 uur	4
16 t/m 30 uur	1
Meer dan 30 uur	4
24 uur per dag/ 7 dagen per week	23
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel B4. Hoe lang kunt u de persoon waar u voor zorgt met een gerust hart alleen thuis laten? (n=44)

	Aantal
Niet	6
1-2 uur	10
2-4 uur	2
4-8 uur	6
Langer dan 8 uur	5
Vraag niet gesteld	15
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel B5. Hoe belast voelt u zich als mantelzorger? (n=44)

	Aantal
Niet belast	5
Nauwelijks belast	2
Enigszins belast	3
Tamelijk zwaar belast	12
Zwaar belast	7
Zeer zwaar belast	2
Overbelast (kan het eigenlijk niet volhouden)	7
Wisselend	6
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel B6. Als de situatie zoals die nu is nog 1 of 2 jaar door gaat, denkt u dat u dat dan vol kunt houden? (n = 44)

	Aantal
Ja	26
Nee	10
Weet ik niet	8
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Waar put u als mantelzorger kracht uit?

⇒ Open antwoorden

C. MANTELZORGONDERSTEUNING

Tabel C1. Heeft u als mantelzorger zelf hulp of ondersteuning gehad van een zorgverlener of een organisatie? Zo ja, van wie of wat? (n = 44, meerdere antwoorden mogelijk)

	Aantal
Buurtteam	13
Huisarts	14
Praktijkondersteuner huisarts	7
Wijkverpleging	6
U-centraal, steunpunt mantelzorg	7
Diverse gespecialiseerde aanbieders mantelzorgondersteuning	6
Deelname waarderingsdag mantelzorgers	5
Cursus	5
Anders, namelijk: ...	10
Geen ondersteuning	16

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel C2. Tevredenheid mantelzorgers over de ondersteuning die zij hebben ontvangen (meerdere antwoorden mogelijk, vervolg op C1)

	Tevreden	Neutraal	Ontevreden	Onbekend	Weet ik niet	Totaal
Buurtteam	12	0	1	0	0	13
Huisarts	8	0	3	3	0	14
Praktijkondersteuner	5	0	2	0	0	7
Wijkverpleging	4	0	1	1	0	6
U-centraal, steunpunt	4	1	1	1	0	7
Diverse gespecialiseerde aanbieders mantelzorgondersteuning	6	0	0	0	0	6
Deelname waarderingdag	1	0	2	2	0	5
Cursus	4	0	0	0	1	5
Anders, namelijk: ...	5	1	1	3	0	10
Geen ondersteuning	Niet van toepassing					16

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel C3. Voelt u zich als mantelzorger voldoende ondersteund om ook in de toekomst nog mantelzorg te kunnen blijven verlenen? (n = 44)

	Aantal
Ja, want ... (open antwoorden)	23
Nee, want ... (open antwoorden)	13
Weet ik niet	6
Vraag niet gesteld	2
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Op welke manier zou u als mantelzorger (nog) beter ondersteund kunnen worden?

⇒ Open antwoorden

Tabel C4. Aan welke vormen van ondersteuning en/of faciliteiten heeft u behoefte om mantelzorg te kunnen blijven geven (n = 44, opties afzonderlijk besproken indien deze vorm mogelijk van toepassing is op de betreffende mantelzorg)

Ondersteuning	Is in voorzien	Wordt gemist	Geen behoefte	Vraag niet gesteld	Totaal
Advies en begeleiding	21	9	11	3	44
Informatie	14	16	12	2	44
Emotionele steun	16	10	15	3	44
Educatie, cursus	6	7	28	3	44
Faciliteiten met betrekking tot vervoer	19	11	11	3	44
Financiële tegemoetkoming	2	25	14	3	44
Anderen die een deel van de zorg overnemen	18	11	13	2	44
Praktische hulp bij ... (open antwoorden)	7	14	19	4	44
Incidentele respijtzorg	10	10	20	4	44
Periodieke respijtzorg buitenshuis	7	4	29	4	44
Periodieke respijtzorg thuis	0	7	33	4	44
Ontspannende activiteiten, niet zijnde respijtzorg	15	8	17	4	44
Kinderopvang	1	0	35	8	44
Begrip van werkgever	3	0	22	19	44
Faciliteiten combi werk en mantelzorg	2	1	22	19	44
Vrijstelling sollicitatieplicht	0	2	35	7	44
Belangenbehartiging	4	11	23	6	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel C5. Zou in de ondersteuning die u mist ook voorzien kunnen worden door vrijwilligers? (n = 44)

	Aantal
Ja, want ... (open antwoorden)	16
Nee, want ... (open antwoorden)	17
Weet ik niet	1
Vraag niet gesteld	10
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

D. OVERIGE VRAGEN

Tabel D1. Zijn er knelpunten in de situatie van de persoon waar u voor zorgt, die het voor hem of haar moeilijk maken om zelfstandig te blijven wonen?
(n = 44, meerdere antwoorden mogelijk)

	Genoemd	Niet genoemd	Vraag niet gesteld	Totaal
De woning is niet geschikt in verband met zijn/haar beperkingen	7	20	17	44
De mantelzorg is te zwaar voor mij of ik kan het niet combineren met mijn werk	8	19	17	44
Knelpunten in de zorg en maatschappelijke ondersteuning die hij/ zij krijgt	11	16	17	44
Knelpunten bij het vervoer: hij/ zij heeft te weinig mogelijkheden om ergens naar toe te gaan	14	14	16	44
De voorzieningen bij hem. haar in de buurt zijn onvoldoende (brievenbus, winkels, bankje, bushalte, toegankelijkheid van straten en gebouwen, veiligheid)	4	23	17	44
Hij/ zij heeft te weinig sociale activiteiten en contact met andere mensen	9	18	17	44
De persoon waar ik voor zorg heeft financiële problemen	6	21	17	44
Er zijn knelpunten bij het regelen van de financiële zaken en de administratie van de persoon waar ik voor zorg	4	23	17	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Als u de baas was in deze gemeente, wat zou u dan als eerste veranderen voor mensen met een beperking zoals uw .... (de persoon waarvoor u zorgt)? Wat zou de gemeente volgens u moeten doen om het hen makkelijker te maken om zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen?

Bij meerdere wensen/ ideeën: Wat zou de hoogste prioriteit moeten krijgen? En waarom?

⇒ Open antwoorden

Tabel D2. Bent u het als mantelzorger eens of oneens met de volgende stellingen? (n = 44)

	Eens	Neu- traal	Oneens	Geen mening	Totaal
Ik ervaar als mantelzorger begrip van mijn omgeving	35	1	8	0	44
Ik steun het beleid om ook mensen met ernstige beperkingen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen	38	0	5	1	44
Ik weet het juiste moment te bepalen waarop ik aanvullende zorg moet inschakelen	31	0	10	3	44
Ik heb behoefte aan meer informatie over de voorzieningen die er zijn voor mensen met een beperking	29	1	14	0	44

	Eens	Neu- traal	Oneens	Geen mening	Totaal
Ik weet waar ik terecht kan als er behoefte is aan (meer) ondersteuning of voorzieningen	34	0	9	1	44
Ik maak me zorgen of ik mijn rol als mantelzorger vol kan blijven houden	27	0	16	1	44
Ik zie mijzelf in de toekomst nog lang als mantelzorger actief	35	0	4	5	44
Ik vind dat de gemeente Utrecht genoeg doet om mantelzorgers in de stad te ondersteunen	9	5	15	15	44
Ik heb behoefte aan meer informatie over de ondersteuning die mantelzorgers kunnen krijgen	25	0	18	1	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel D3. Heeft u als mantelzorger tot slot nog opmerkingen die voor ons rekenkameronderzoek naar langer zelfstandig thuis wonen van belang kunnen zijn? (n = 44)

	Aantal
Ja, namelijk: ... (open antwoorden)	19
Nee	25
Totaal	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017

Tabel D4. Wist u van het bestaan van buurtteam en Plusgids? (n = 44)

	Bekend	Niet bekend	Vraag niet gesteld	Totaal
Buurtteam	37	6	1	44
Plusgids	22	19	3	44

Bron: Interviews mantelzorgers Rekenkamer Utrecht, 2017